

SKOLEMATERIALE

CHRISTIANE F.

TEATER
VESTVOLDEN
HVIDOVRE

KOMPOSITION

Introduktion – Baggrund & kredit	3
Bogen om Christiane F.	4
Christiane F. – som film og teater	6
David Bowie og Wir Kinder vom Bahnhof Zoo	7
Unge brug af rusmidler og illegale stoffer i Danmark	8
Misbrug	10
Unge trivsel og brug af rusmidler	11
Gruppepres / Sunde fællesskaber	12
Scene fra forestillingen: Hvad blev der egentlig af Christiane F.?	14
Børneprostitution / Sugardating	16
Forestillingsanalyse	17
Praktiske oplysninger	18

Skolebilletter til 40 kr.

Den såkaldte T40-ordning henvender sig til skoler og uddannelsessteder med unge under 25. Kort og godt betyder T40, at en billet til Teater Vestvolden kun koster 40 kr. per elev i en klasse med min. seks personer under 25 år!

Undervisningsmaterialet indeholder emner og temaer, der bliver behandlet i forestillingen, og som kan fungere som oplæg til diskussion i klassen. Materialet egner sig som afsæt til tværfaglige forløb i folkeskolens mellemtrin og udskoling og for elever, der måske skal inspireres til læsning, og kan f.eks. benyttes i fagene dansk, tysk, historie, samfundsfag, drama og film eller som led i uddannelsesvejledningen. Skolematerialet kan benyttes i de enkelte fag som forberedelse til eller efterbehandling af forestillingen. Fordybelsen i baggrunde, nye perspektiver og sammenhænge er med til at øge forståelsen og på den måde også teateroplevelsen.

Rigtig god fornøjelse.

Teater Vestvolden

INTRODUKTION

Baggrund

12 år gammel begynder Christiane Felscherinow at ryge hash sammen med andre unge fra den lokale ungdomsklub. Året efter er hun stiknarkoman og afhængig af heroin. Hun er endt i det hårde narkomiljø og må skaffe penge til sit voksende misbrug som gade prostitueret.

Vi ved, hvordan det går Christiane F., fordi hun vælger at fortælle hver eneste detalje om sin chokerende narkokarriere til en båndoptager, som to journalister fra magasinet Stern får lov at udgive. Resultatet er den selvbiografiske bog "Wir Kinder vom Bahnhof Zoo", der udkom i 1979 og straks blev en bestseller.

Historien om Christiane F ramte verden som et granatchok, der gennemhullede illusionen om den uskyldige narkorus og dokumenterede, at stofmiljøet udklækker purunge, hårde misbrugere – nogle af dem blot store børn.

Verden fik øjnene op for stofmisbrug hos børn og unge, og Christiane F. blev med et slag et ikon og en del af mytologien om det vilde Vestberlin i 1980'erne. I 1981 kom filmatiseringen med musik af selveste David Bowie. På to år gik Christiane F. fra et liv som en af Bahnhof Zoos anonyme skæber til hele Tysklands og verdens kendisjunkte

Bogens uventede succes skyldes historiens foruroligende styrke hos både den unge læser og deres voksne, som i Christiane genkender eksemplet på den ganske almindelige pige, naboens datter, der bukker under for stofferne. En skæbne som samtidig bliver en lektie om livets brutale knivsæg: Christianes misbrug begynder med et almenmenneskeligt ønske om at ville høre til og føle sig elsket, og alligevel ender hun som billede på, hvor ufatteligt lidt der skal til, før man har taget et skridt i denne verden, hvor der ingen vej er tilbage.

Det er 40 år siden, at Christiane F. chokerede verden, men hendes historie om misbrug blandt børn og unge er lige så aktuel i dag, hvor unge i Europa sætter nye rekorder i forbrug af rusmidler, mens tallene for Danmark viser, at det især er de hårde stoffer som kokain, der er i fremgang.

Christiane F. - Vi børn fra Bahnhof Zoo er endnu en ungdomsklassiker på Teater Vestvolden. Forestillingen er baseret på manuskript fra teatret Schaubühne i Berlin med tre skuespillerinder i rollen som Christiane.

Kredit

MEDVIRKENDE

Ene Øster Bendsen
Lise Lauenblad
Charlotte Fich

INSTRUKTØR

Anders Lundorph

LYSDESIGN OG SCENOGRAFI

Flora Brandt

OVERSÆTTELSE

Madamme Nielsen

MANUSKRIFT

Patrick Wengenroth

TEKNIK OG SCENEBYGGER

Gert Christoffersen

TEATERFORLAG

Nordiska ApS – København

KONCEPT OG PRODUKTION

Teater Vestvolden

ALDER

Fra 14 år

VARIGHED

50 min. (uden pause)

SPILLESTED

Teater Vestvolden
Høvedstensvej 49
2650 Hvidovre

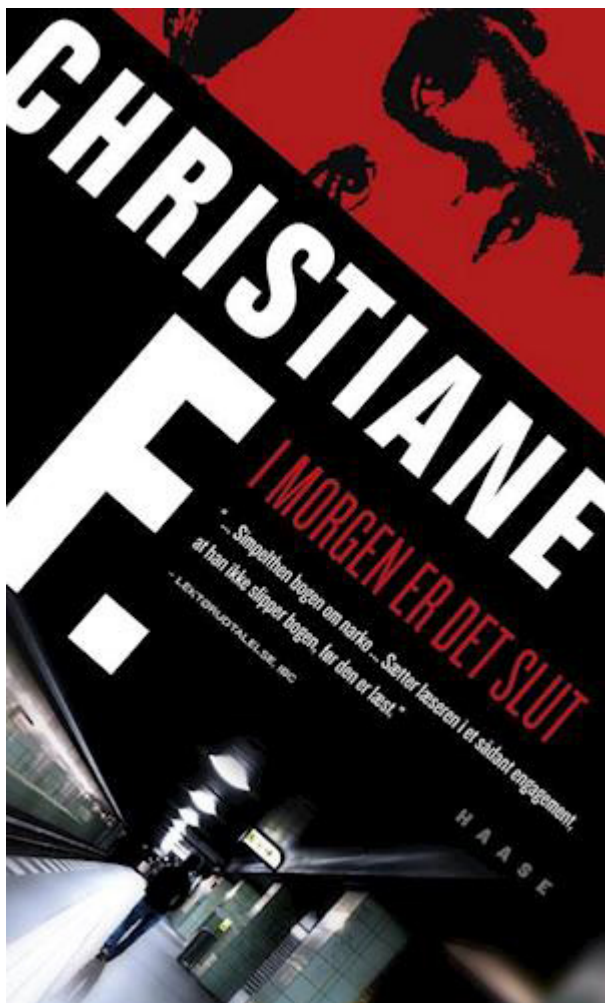
Tak til Haase Forlag.

BOGEN OM CHRISTIANE F.

Foranlediget af to journalister dikterer Christiane F. i 1978 i løbet af to måneder hver eneste detalje om sin chokerende narkokarriere til en båndoptager. Hun afslører, at hun hver dag efter skoletid trækker som narkoluder på visse strøg i Berlin for at skaffe penge til stoffer, og hun fortæller om det farlige dobbeltliv, hun må føre for ikke at blive opdaget.

Resultatet blev bogen "Wir Kinder vom Bahnhof Zoo", der udkom i 1979. Den danske oversættelse fik titlen "Christiane F. I morgen er det slut", som blev udsendt første gang i 1981 på Haase Forlag.

Med tilladelse fra forlaget bringer vi et uddrag fra kapitel 2, hvor Christiane er flyttet til Berlin og begyndt i ny skole:

"Jeg mærkede, at jeg ikke blev accepteret. De andre havde to ugers forspring, og det er meget i en ny skole. Så forsøgte jeg min fremgangsmåde fra grundskolen, jeg afbrød læreren, sagde ham imod, skændtes med alle lærerne. For at blive anerkendt.

Den sejeste i vores klasse var en pige, der hed Kessi. Hun havde allerede rigtige bryster og så ud, som om hun var to år ældre end vi andre. Hun virkede også mere voksen og jeg beundrede hende. At få hende til veninde var mit største ønske.

(...)

Alle mine penge gik til smøger - for at gøre indtryk på Keissi, og jeg mærkede, at hun accepterede mig mere og mere. Nu var vi også sammen uden for skolen, og til sidst inviterede hun mig med hjem. Vi drak øl, så det til sidst snurrede i mit hoved. Så snakkede vi om, hvordan vi havde haft det hjemme. Kessi havde haft det som jeg, bare meget værre.

(...)

Kessi lod drengene kysse hende og kæle med hende. Og hun gik i Haus der Mitte, en ungdomsklub, der blev forestået af Den evangeliske Kirke og havde en slags diskotek i kælderen. Man skulle være mindst 14 for at slippe ind, men ingen kunne se på Kessi, at hun kun var 13.

Jeg plagede min mor, indtil hun købte en bh til mig. Jeg vil ikke påstå, at jeg ligefrem trængte til den, men den gjorde mig fyldigere over brystet. Jeg begyndte også at bruge makeup, og så tog Kessi mig med i klubben...

Den første, jeg rigtigt lagde mærke til, var en dreng fra vores skole ... Han hed Piet og tilhørte en klike, som altid holdt sig for sig selv, seje fyre med supersnævre jeans, støvler med ekstra høje hæle og fantasijakker.

Kessi kendte dem og præsenterede mig. Jeg var meget stolt for alle andre i klubben havde stor respekt for den klike.

Næste aften medbragte de en gevaldig vandpipe, og jeg forstod ikke rigtig meningen med den. Men Kessi forklarede mig, at de røg hash, og jeg godt måtte sætte

mig sammen med dem. Jeg vidste ikke rigtig, hvad hash var, kun at det var en rusgift, som var forbudt i allerhøjeste grad.

De tændte og lod slangen gå rundt, og alle fik et sug, også Kessi. Jeg sagde nej, hvad jeg egentlig ikke havde lyst til, for jeg ville jo gerne være med i den klike. (Kan også bruges ved Venner) Men jeg kunne helt enkelt ikke få mig til at ryge gift, jeg turde ikke.

Jeg følte mig slemt usikker og ville egentlig helst forsvinde. Men så ville det jo se ud, som om jeg ikke ville have noget med klike at gøre, fordi de røg hash. Derfor sagde jeg, at jeg lige nu havde mest lyst til øl, og samlede en masse tomme flasker sammen. De lå og flød overalt, og fem tomme gav penge til én fuld. For første gang drak jeg mig fuld, mens de andre røg og diskuterede musik, som jeg ikke kendte. Derfor var det heldigt, at jeg var fuld og ikke fik nye mindreværds-komplekser.

Jeg lærte imidlertid hurtigt, hvad det var for en musik, der interesserede dem. David Bowie og den slags. I mine øjne var de drenge selv stjerner, og bagfra lignede de på en prik David Bowie...”

Senere møder Christiane og Kessi et par af drengene fra klike, Piet og Kathi, og de tager alle sammen hjem til lejligheden, hvor Christiane bor med sin mor og moderens ven:

“Da vinen var drukket, meddelte Piet, at han havde shit derhjemme. De andre jubede. Piet klatrede ned fra altanen. Det plejede jeg også at gøre, for nu boede vi på anden sal...”

Piet kom tilbage med en plade, der næsten var så stor som en hånd og opdelt i gramstykker til 10 mark. Han trak en chillum frem. Den er et rør, som er omkring 20 centimeter langt. Først stoppede han tobak i, så vi slap for at ryge helt ned til træet. Så blandede han tobak og hash og stoppede blandingen ovenpå. Når man ryger, skal man lægge hovedet tilbage og holder røret så lodret som muligt, så der ikke falder gløder ud.

Jeg kiggede nøje på, hvordan de andre bar sig ad, for jeg var klar over, at jeg umuligt kunne sige nej, når Piet og Kathi var hjemme hos mig. Og derfor lod jeg, som om jeg havde røget utallige gange tidligere.

Vi havde lukket persienerne, og i de lysstriber, der slap ind, var der tykke røgskyer. Jeg havde lagt en plade med David Bowie på, inhalerede røgen fra chillumen og beholdt den i lungerne, indtil jeg fik et hosteanfald. Alle var helt stille, lå bare og døsede og lyttede til musikken.

Så ventede jeg på, at der ville ske noget. Jeg tænkte, at nu, hvor jeg havde røget hash, måtte jeg uvægerligt opleve et eller andet vanvittigt. Men jeg mærkede egentlig intet. Jeg var en smule beruset, men det skyldtes nok snarere vinen. Jeg vidste jo ikke, at de fleste, der ryger hash, ikke mærker noget særligt første gang. Det kræver en vis øvelse, før man kan skaffe sig en bevidst fornemmelse af hashen. Alkohol virker stærkere...”

Hele den udvikling fik fart, da jeg begyndte at komme regelmæssigt i klubben og ryge hash derhenne... Jeg røg hver aften. De, der havde penge, delte med de andre. Jeg havde ikke længere nogen fornemmelse af, at det var forkert at ryge hash.”

■ Tekstuddraget er fra den danske oversættelse i 1. ebogsudgave årgang 2011. ■

SPØRGSMÅL

Hvorfor tror du, at Christiane vælger at fortælle sin livshistorie?

Hvilket indtryk gør hendes fortælling?

Er der noget i uddraget, som du kan genkende?

CHRISTIANE F. – SOM FILM OG TEATER

Wir Kinder vom Bahnhof Zoo blev én af de bedst sælgende tyske non-fiction-bøger nogensinde og en filmatisering fulgte blot to år efter i 1981. Filmen blev flot modtaget og står som en af filmhistoriens vigtigste værker om stofmisbrug - ikke mindst blandt unge.

Natja Brunckhorst spiller rollen som Christiane F., og David Bowie fik også en birolle, mens han primært huskes for at have komponeret musikken i samarbejde med Brian Eno.

Den amerikanske filmudgave blev kendt for undertitlen "The Film That Is Shocking The World!". Men Christianes historie var alligevel for meget af det gode i flere engelsksprogede lande, hvor filmen blev udsat for kraftig censur med forkortede eller fraklippede scener.

Også videoudgaven blev skåret med over 5 minutter, hvor alle redigeringer blev foretaget i scener, der viser forberedelse og injektion af heroin. Fraklippene blev fjernet i 2000 for alle senere video- og DVD-udgaver.

Første danske teaterforestilling

Teater Vestvoldens udgave af Christiane F. - Vi børn fra Bahnhof Zoo er den første danske teaterforestilling af den ikoniske historie. Forestillingen er baseret på et manuskript, som er skrevet til teatret Schaubühne i Berlin i en bearbejdning af filmen (se også afsnittet "En scene fra forestillingen: Hvad blev der egentlig af Christiane F.? hvor der indgår et uddrag fra teatermanuskriptet).

Både filmatiseringen og teaterforestillingen bygger på den historie, som Christiane F. lægger frem i sin selvbiografiske roman, og derfor er det oplagt at søge paralleller og forskelle mellem bog, film og teater.

Trailer og klip fra filmatiseringen af **Wir Kinder vom Bahnhof** kan findes på YouTube:
www.youtube.com/watch?v=kgAfjw3Op5Q

SPØRGSMÅL

Er der forskel på at opleve historien på skrift og iscenesat på film eller som en teaterforestilling?

Hvad er godt og måske mindre godt ved at læse historien i en bog?

Hvad er godt og måske mindre godt ved at se historien på en teaterscene eller som film?

DAVID BOWIE OG WIR KINDER WOM BAHNHOF ZOO

Da Christiane F. begynder i ungdomsklubben, møder hun nye venner. Vennerne introducerer hende for en ny type musik. Blandt andet David Bowie. Og da Christiane første gang ryger hash med vennerne fra kliken er det med Bowie på pladespilleren.

David Bowie medvirker og skrev musik til filmatiseringen af Wir Kinder vom Bahnhof Zoo, hvor sangen Heroes er blevet ikonografisk. Heroes udkom på albummet af samme navn i 1977 og udgør anden del af Bowies såkaldte "Berlin-trilogi" sammen med pladerne "Low" og "Lodger."

David Bowie og Berlins stoffer

David Bowie boede i Berlin fra 1976 til 1978, hvor Berlin-trilogien blev produceret. Han var stærkt inspireret af byens post-punk-scene. Bowie har dog i senere interview afsløret, at han primært søgte til Berlin for at komme ud af et længerevarende stofmisbrug i Los Angeles.

Bowie måtte dog hurtigt at erfare som Christiane F. og de unge omkring Bahnhof Zoo, at Berlin på det tidspunkt var præget af en let adgang til stoffer, og opholdet havde ikke helt den ønskede virkning. Men kunstnerisk kunne Bowie forlade Berlin med succes.

“**For første gang drak jeg mig fuld, mens de andre røg og diskuterede musik, som jeg ikke kendte. Derfor var det heldigt, at jeg var fuld og ikke fik nye mindreværds komplekser.**

Jeg lærte imidlertid hurtigt, hvad det var for en musik, der interesserede dem. David Bowie og den slags. I mine øjne var de drenge selv stjerner, og bagfra lignede de på en prik David Bowie...

“Vi havde lukket persienerne, og i de lysstriber, der slap ind, var der tykke røgskyer. Jeg havde lagt en plade med David Bowie på, inhalerede røgen fra chillumen og beholdt den i lungerne, indtil jeg fik et hosteanfald. Alle var helt stille, lå bare og døsede og lyttede til musikken.”

Fra "Christiane F. – I morgen er det slut".

Heroes

[kor]

I, I will be king
And you, you will be queen
Though nothing will drive them away
We can beat them, just for one day
We can be heroes, just for one day

[Vers 1]

And you, you can be mean
And I, I'll drink all the time
'Cause we're lovers, and that is a fact
Yes, we're lovers, and that is that

[Omkvæd]

Though nothing will keep us together
We could steal time, just for one day
We can be heroes, forever and ever
What d'you say?

[Vers 2]

I, I wish you could swim
Like the dolphins, like dolphins can swim

[Omkvæd]

Though nothing, nothing will keep us together
We can beat them, forever and ever
Oh, we can be heroes, just for one day

David Bowie – Heroes

Produceret af Tony Visconti og David Bowie
Album Heroes

En af filmhistoriens bedste scener er "flugtscenen" fra filmen Wir Kinder vom Bahnhof Zoo med David Bowies Heroes som underlægningsmusikken. Se klippet på YouTube "Christiane F - David Bowie Heroes Scene": www.youtube.com/watch?v=oXjv-Yuwj3w&list=PLvPSRZhVz79vU7a1BEINTIhr-HBqP2dz41

SPØRGSMÅL

Omkvædet i "Heroes" lyder: 'We can be heroes.' Men hvem er heltene, som Bowie synger om?

Hvad ligger der i betydningen at være helt for en dag?
"Just for one day"

UNGES BRUG AF RUSMIDLER OG ILLEGALE STOFFER I DANMARK

Christiane F. lagde ud med alkohol. Og endte med heroin skudt direkte ind i blodårerne. Undervejs var hun forbi hash og syre. Hendes historie udspiller sig i Tyskland ved indgangen til 1980'erne, men hendes skæbne er fortsat højaktuel i en dansk sammenhæng her godt fyre år senere, hvor forbruget af rusmidler blandt danske unge er stagneret, mens de hårde illegale stoffer som kokain er i fremgang.

Det viser tal fra Center for Rusmiddelforskning, som i tre nationale stikprøveundersøgelser har undersøgt danske unges brug af rusmidler fra 2014-2019. Ud over rusmidler som alkohol dækker rapporten over danske unges brug af cannabis og andre illegale stoffer, som inkluderer kokain, amfetamin, ecstasy/MDMA mm..

Alkohol

Andelen af unge, der drikker alkohol på ugentlig basis, er øget markant fra 19,67% i 2014 til 25,43% i 2019. Stigningen svarer til, at 206.000 danske drikker alkohol på ugentlig basis i 2019 mod tidligere kun 160.000.

Det er i særlig grad mændene – og ikke mindst de helt unge mænd – der har øget deres forbrug. Mænd med et ugentlig forbrug af alkohol er således steget fra 24% til 32%.

Stigningen er signifikant for såvel unge i folkeskolen/10. klasse/efterskole, ikke mindst på de gymnasiale uddannelser og på erhvervs/korte ungdomsuddannelser. Det betyder, at det i særlig grad er blandt de yngste unge, der er sket en stigning i andelen, der drikker alkohol på ugentlig basis. Stigningen ses ikke mindst hos gymnasieeleverne.

Cannabis

Forbruget af cannabis er ikke steget siden 2014 (10,16% sidste måned i 2014 mod 9,71% i 2019).

Kokain

Derimod er forbruget af kokain seneste måned steget signifikant fra 1,55% til 3,02% svarende til fra 12.600 unge i 2014 til 24.500 i 2019. Det er især mændenes forbrug, der er steget.

Kokain og alkohol

Af de unge, der har brugt alkohol på ugentlig basis, er det 8,06%, der har brugt kokain sidste måned. Af de, der ikke har brugt alkohol på ugentlig basis, er det 1,34%, der har brugt kokain den seneste måned.

Således er sandsynligheden for at bruge kokain den seneste måned mere end 6 gange så stor for unge, der drikker alkohol på ugentlig basis, som for unge, der ikke gør.

Øvrige stoffer

Forbruget af amfetamin, ecstasy eller andre illegale stoffer er ikke steget i perioden 2014-2019.

Omfanget af illegale stoffer blandt unge i Danmark

Med udgangspunkt i det samlede antal unge i alderen 15-25 år estimeres, at der samlet set er ca. 89.500 unge, svarende til 11% af aldersgruppen, der i 2019 havde forbrug af illegale stoffer den seneste måned. Det er stadig mændene, der har langt det største forbrug.

49.000 unge i behandling for stoffer

I 2019 er det 6,06% af de 813.897 unge mellem 15-25 år, der har et rådgivnings/behandlingskrævende forbrug af alkohol og/eller stoffer, svarende til omkring 49.000 unge.

Brugen af rusmidler mest udbredt blandt unge i København

Der ses store regionale forskelle. Således er det 19,01% af de unge fra Københavns kommune, der har brugt illegale stoffer den seneste måned. I Aarhus er det 12,72% og i Odense er det 6,34%.

I Gentofte Kommune oplever flere lokale åbenlys narkohandel. Det er en del af et generelt problem, lyder det fra bekymrede forældre, der er gået sammen i gruppen **Skovshoved Mod Stoffer**. Læs artiklen på [berlingske.dk: www.berlingske.dk/hovedstaden/nord-for-koebenhavn-rejser-foraeldre-en-alvorlig-bekymring-jeg-har](http://berlingske.dk/hovedstaden/nord-for-koebenhavn-rejser-foraeldre-en-alvorlig-bekymring-jeg-har)

FAKTA

Unge og rusmidler

- 89.500 unge haft et forbrug af illegale stoffer eller cannabis den seneste måned.
- 24.600 unge i alderen 15-25 år, svarende til 3,02 pct., har taget kokain inden for den seneste måned, som er en fordobling siden 2014.
- Sandsynligheden for at bruge kokain den seneste måned er mere end 6 gange så stor for unge, der drikker alkohol på ugentlig basis, som for unge, der ikke gør.
- I 2019 er det 6,06% af de 813.897 unge mellem 15-25 år, der har et rådgivnings/behandlingskrævende forbrug af alkohol og/eller stoffer, svarende til omkring 49.000 unge. (se afsnittet om misbrug nedenfor)
- På landsplan har flest unge fra Københavns kommune brugt illegale stoffer (se også boks med link til artikel om øget narkohandel blandt unge i Gentofte kommune).

Kilde: Faglig rapport fra Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet "Trivsel og brug af rusmidler blandt danske unge 2014-2019": psy.au.dk/fileadmin/site_files/filer_rusmiddelforskning/dokumenter/rapporter/2020/Trivsel_og_brug_af_rusmidler_blandt_danske_unge_2014-2019.pdf

SPØRGSMÅL

Hvorfor er der flere unge, der drikker alkohol?

Forbruget af kokain er fordoblet siden 2014. Hvad kan det skyldes?

Der er sammenhæng mellem forbrug af alkohol og kokain. Hvordan kan det være?

Hvilke årsager kan ligge til grund for, at drenge har det højeste forbrug af illegale stoffer som kokain?

Hvilke stoffer har du prøvet? Er du blevet tilbudt stoffer?

Kender du nogen, der har prøvet kokain? Eller andre illegale stoffer.

Danske unges forbrug af rusmidler er i de fleste tilfælde eksperimenterende. For nogle unge udvikler forbruget sig og bliver problematisk eller et misbrug, som får konsekvenser for den unges hverdag. I rapporten om unges forbrug af rusmidler fra Center for Rusmiddelforskning anslår man, at det drejer sig om 49.000 unge, der har et rådgivnings/behandlingskrævende forbrug af alkohol og/eller stoffer (se afsnittet ovenfor).

Definition af misbrug

Misbrug kan bredt defineres som adfærd, der er kendetegnet ved et brugsmønster af rusmiddel eller lægemiddel, som medfører fysisk, psykisk eller social skade.

I bogen "Udvikling af misbrug og afhængighed af rusmidler" fra Center for Rusmiddelforskning (2005) defineres misbrug som en social, kulturel og politisk bestemt diagnose.

Misbrug defineres i bogen som: Et forbrug, der afstedkommer klart påviselige sociale problemer, men som ikke opfylder mindst tre kriterier for afhængighed (se nedenfor). Hvad der defineres som sociale problemer, og hvad der betinger disse problemer, er i vid udstrækning kulturelt og politisk bestemt.

Afhængigt misbrug defineres i bogen som: Et forbrug, der afstedkommer rusmiddelrelaterede sociale problemer, samtidig med at der er opfyldt mindst tre kriterier for afhængighed.

Bogens kriterier for afhængighed er:

Trang

Svækket evne til at styre indtagelsen, standse eller nedsætte brugen

Abstinenssymptomer eller indtagelse for at ophæve eller undgå abstinenssymptomer

Toleransudvikling (at der skal anvendes stadig større dosis for at opnå samme virkning)

Misbruget spiller en dominerende rolle i forhold til prioritering og tidsforbrug

Vedblivende brug trods kendt skadesvirkning

Kilde: Socialstyrelsens Vidensportal:
vidensportal.dk/temaer/misbrug/definition/definition-af-misbrug

SPØRGSMÅL

Kan man benytte rusmidler uden at være misbruger?

Hvad er forskellen på at bruge og misbruge rusmidler?

Hvad er forskellen på misbrug og afhængigt misbrug?

UNGES TRIVSEL OG BRUG AF RUSMIDLER

Flere undersøgelser har de seneste år vist, at danske unge i tiltagende grad trives dårligere. Undersøgelsen "Trivsel og brug af rusmidler blandt danske unge" fra Center for Rusmiddelforskning bekræfter udviklingen:

"I denne undersøgelse har vi bl.a. fundet, at andelen af unge, der aktuelt oplever "en del til rigtigt meget ensomhed" sidste måned, er steget fra 13,59% til 16,25%, hvilket svarer til en stigning fra omkring 110.000 til 132.000 unge (af alle 813.897 danske unge)."

I lidt mindre målestok, men mindst lige så væsentlig, er andelen af unge, der "lidt til rigtigt meget" oplever, at de den sidste måned har været selvskadende, steget fra 1,96% til 4,03%, hvilket svarer til en stigning af selvskadende unge fra omkring 16.000 til 32.800.

Der ses i 2019 flere, der har svære internaliserende problemer, end i 2015. Med svære menes der en score på mindst 3 forskellige typer problemer. F.eks. kan en ung opleve en del ensomhed, en del depression og have haft selvmordstanker inden for den seneste måned. Det kan også være langt mere alvorligt såsom oplevet rigtigt meget ensomhed, rigtigt meget depression og ofte haft selvmordstanker. Der er i dag signifikant flere, der har svære internaliserede problemer, end i 2019. I dag har 8,98% af de unge svære internaliserede problemer, hvilket svarer til omkring 78.000 danske unge på landsplan.

Der er flere kvinder end mænd med svære internaliserede problemer. Således er det i dag 11,85 af kvinderne, som har svære internaliserede problemer, mens det samme er tilfældet for 6,29% af mændene.

FAKTA

Unge og trivsel

- Andelen af unge, der aktuelt oplever "en del til rigtigt meget ensomhed" sidste måned er steget til 132.000.
- I dag har 8,98% af de unge svære internaliserede problemer, hvilket svarer til omkring 78.000 danske unge på landsplan.
- Der er flere kvinder end mænd med svære internaliserede problemer
- Antallet af selvskadende unge er steget.

Kilde: Faglig rapport fra Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet "Trivsel og brug af rusmidler blandt danske unge 2014-2019": psy.au.dk/fileadmin/site_files/filer_rusmiddelforskning/dokumenter/rapporter/2020/Trivsel_og_brug_af_rusmidler_blandt_danske_unge_2014-2019.pdf

SPØRGSMÅL

Hvorfor trives danske unge dårligere end tidligere?

Hvorfor mon der er flere kvinder end mænd med problemer?

Kan det være en sammenhæng mellem mistrivsel og brug af rusmidler?

Hvad kan man gøre, hvis man oplever en svær periode i sit liv?

GRUPPEPRES / SUNDE FÆLLESSKABER

Christiane F.s største drøm er at blive en del af kliquen i ungdomsklubben. For at blive accepteret af de andre ryger hun sin første chillum. Fra hash er næste skridt at gå på syretrip. Hurtigt er hun fanget i et misbrug, men først senere forstår hun konsekvenserne af sine valg.

Vi mennesker har et medfødt behov for at tilhøre en gruppe. Og med det følger påvirkningen af gruppepres.

Gruppepres er den direkte indflydelse på mennesker fra jævnaldrende eller effekten på et individ, der bliver opmuntret og ønsker at følge deres jævnaldrende ved at ændre deres holdninger, værdier eller adfærd for at være i overensstemmelse med dem, der påvirker gruppen eller individet.

En person behøver ikke være medlem eller søge medlemskab af en gruppe for at blive påvirket af gruppepres. Gruppepres kan finde sted både i såkaldte medlemsgrupper - hvor enkeltpersoner er "formelt" medlemmer (såsom politiske partier, fagforeninger, skoler) - og i kliquer, hvor medlemskab ikke er klart defineret.

Gruppepres tæller også digitale interaktioner, hvor de sociale medier giver anledning til nye muligheder for både unge og voksne til at indgyde og / eller opleve pres hver dag.

Maslows behovspyramide

Abraham Maslow, amerikansk psykolog, opfandt behovs- og motivationsteorien, også kaldet behovspyramiden. Maslow beskriver menneskers behov for at tilhøre en gruppe og forklarer, at mennesket har nogle basale behov, som det skal have tilfredsstillet (se pyramiden). Når de to primære behov er dækket for føde, vand, tøj og social og økonomisk tryghed, så kommer behovet for at tilhøre en gruppe, modtage og give kærlighed, føle tilknytning og danne venskaber. Maslow går endda så lang som til at hævde, at mennesker gør alt for at tilhøre en gruppe, og at man hellere vil tilhøre en dårlig gruppe, end ikke at tilhøre en gruppe.

12

Definition af en generel gruppe

En psykologisk gruppe er ethvert antal mennesker, som 1) fungerer med hinanden, 2) er psykologisk opmærksomme på hinanden og 3) betragter sig selv som en større gruppe (Kilde: Wikipedia).

Gruppepres viser sig ofte ved følgende adfærd:

- Irritabel adfærd
- Voldsom adfærd der ikke kendetegner barnet
- Stofmisbrug
- Depression
- Pludselig ændring i opførsel, adfærd eller synspunkter

Inklusion og eksklusion

Psykologerne Baumeister & Leary har gennemgået empiriske undersøgelser vedrørende menneskers behov for at tilhøre en gruppe og konstaterer i lighed med Maslow, at behovet er grundlæggende:

“Existing evidence supports the hypothesis that the need to belong is a powerful, fundamental, and extremely pervasive motivation.”

(Læs hele undersøgelsen [her](#).)

Ifølge de to forskere er mennesker parat til at gå langt over grænsen for at blive accepteret og for at være del af et fællesskab. Behovet for at tilhøre en gruppe er en så stor motivation for vores selvtillid, at hvis det bliver tomt, har vi et stort behov for at fylde det op igen.

Gruppepres blandt unge

Ungdommen er det tidspunkt, hvor en person er mest modtagelig for gruppepres, fordi jævnaldrende bliver en vigtig indflydelse på adfærd i ungdomsårene, og gruppepres er blevet kaldt et kendetegn for teenagers oplevelse. Børn, der går ind i denne periode i livet, bliver for første gang opmærksomme på de andre mennesker omkring dem og indser vigtigheden af opfattelse i deres interaktion.

I socialpsykologien anvender man konformitet om et mere eller mindre skjult gruppepres, der får det enkelte medlem til at tilpasse sig gruppens normer og holdninger, hvilket ses udtalt hos unge med hensyn til stil, smag, udseende, ideologi og værdier. Betydningen af jævnaldrende falder, når de kommer ind i voksenalderen.

Den gode og den dårlige gruppepres

I bogen "Adolescent Peer Pressure (Gruppepres blandt unge)" fremgår, at: "Den stærke gensidige påvirkning blandt jævnaldrende er en normal, nødvendig og sund del af et ungt menneskes udvikling."

Gruppepres kan have positive virkninger, når unge presses af deres jævnaldrende mod positiv adfærd, såsom frivilligt arbejde til velgørenhed eller udmærkelse inden for skole, uddannelse eller fritidsaktiviteter.

Men gruppepres kan også have negative konsekvenser, hvis ens adfærd bliver påvirket i en usund retning for at opnå gruppens accept. Gruppepres er ofte forbundet med episoder af unges risikovillighed, fordi disse aktiviteter ofte forekommer i selskab med jævnaldrende. Tilknytning til venner, der udøver risikoadfærd, har vist sig at være en stærk forudsigelse for en teenagers egen opførsel.

Vennernes påvirkninger

Det amerikanske studie "Adolescents' perceptions of friends during substance abuse treatment", som bygger på dybdegående interviews med 12 unge med misbrugsproblematikker som hashafhængighed, alkohol og stoffer som heroin, amfetamin m.m., har vist, at misbrugende venner udøver en negativ betydning for unges evne til ikke at forbruge stoffer og alkohol, da vennerne kan overtale misbrugende unge til ikke at søge behandling. Da de unge ønsker at få accept fra vennerne, kan dette afholde en ung fra at søge behandling.

Kilder: Wikipedia: en.wikipedia.org/wiki/Peer_pressure
Socialstyrelsens Vidensportal: vidensportal.dk/temaer/misbrug/betydning-af-venner-og-netvaerk-i-forhold-til-tilbagefald-til-misbrug

“ En aften henne i klubben, spurgte Piet mig, om jeg nogensinde havde prøvet et trip. Jeg sagde: 'Naturligvis!' Jeg havde hørt meget om Isd, som de kaldte syre eller trip... Piet sagde: 'Men du vil altså prøve? På lørdag får jeg ægte trips. Du kan få af mig.' Jeg glædede mig til den lørdag. Når jeg havde taget Isd, hørte jeg virkelig til blandt de andre... ”

Citat fra bogen "I morgen er det slut" udgivet på Haase Forlag.

Læs om Idas oplevelser om at sige nej til alkohol i debatindlægget fra Politiken: politiken.dk/debat/art5526177/Jeg-drikker-mig-fuld-for-at-undga-skanderier-med-mine-venner

SPØRGSMÅL

Hvorfor vil man gerne være en del af en gruppe?

Har du nogensinde gjort noget for at blive del af en klike eller gruppe, du så op til?

Har du gjort noget for at beholde din plads i en gruppe?

Har du oplevet gode ting ved gruppepres?

Har du oplevet negative ting ved gruppepres?

Har du oplevet at have gjort noget, som du inderst inde ikke havde lyst til, men som du valgte at gøre, fordi dine venner gjorde?

SCENE FRA FORESTILLINGEN: HVAD BLEV DER EGENTLIG AF CHRISTIANE F.?

Spørgsmålet har levet hele tiden: Hvad blev der af Christiane F.? Bogen, som hun dengang skrev sammen med de to journalister fra magasinet Stern, har en åben slutning: Den 16-årige Christiane blev af sin mor sendt fra Berlin til bedsteforældrene på landet. Man får lov til at tænke, at hun måske slap ud.

I 2007 besøgte Christiane F. det tyske tv-talkshow "Mennesker hos Maischberger" for at fortælle, hvordan

det var gået hende. Interviewet, der ligger på YouTube (se link i faktaboksen), indgår i en bearbejdet version i teaterstykket, hvor interviewer, Sandra Maischberger, viser klip fra filmatiseringen af *Wir Kinder vom Bahnhof Zoo*.

Scenens medvirkende henviser til navnene på forestillingens tre skuespillere.

SCENE 8: MENNESKER HOS MAISCHBERGER

Lise (Detlef) danser til "Heroes" af David Bowie. Et skift til naturalistisk tøj og to stole bringes ind. Christiane F. i studiet hos Maischberger i det tyske ARD-Talkshow "Menschen bei Maischberger" i 2007. Spillestilen er også tilbagelænet og røntgen-realistisk. Ene er Maischberger. Charlotte er Christiane.

ENE

Velkommen(/Schönen guten Abend), mine damer og herrer, her i talkshowet "Mennesker hos Maischberger". Jeg er Sandra Maischberger, og her i aften har vi besøg af en gæst, som jeg glæder mig til at præsentere Dem for. Det er en kvinde, der er blevet berømt på grund af sin livshistorie. "Wir Kinder vom Bahnhof Zoo" eller "Christiane F. – I morgen er det slut", som bogen og filmen hedder på dansk. Christiane F. er hos os her i aften, og vi vil gerne vide, om hun nogensinde er lykkedes at blive helt fri af stoffet heroin.

Real-footage af Christiane F vises.

LISE (voice over, evt. lavet live)

Christiane F. i midten af 1980'erne i hendes lejlighed i Berlin. En tilsyneladende helt normal ung kvinde. Og dog: Hendes navn var blevet et symbol for heroinmisbrug i hele Tyskland. Bogen og filmen om hendes liv havde gjort hende verdensberømt. Millioner af mennesker verden over var chokeret over historien om børnene omkring Bahnhof Zoo. På Bahnhof Zoo, mødestedet for narkomanerne i Vestberlin, gled den dengang 12-årige Christiane F. ind i stofmiljøet. Som 13-årig tog hun sin første heroinsprøjte(/stak hun sin første heroinnål i armen). Hurtigt efter mister hun kontrollen med stoffet og bliver fanget i den onde cirkel af narkomani og berigelseskriminalitet. Som 14-årig går hun på gaden som barneprostitueret for at skaffe sig penge til det næste skud/fix. Stoffet styrer hendes liv. Det ene forsøg på at slippe fri af heroinen mislykkes efter det andet. Christiane F.'s skæbne var ikke et enkeltstående tilfælde. De andre børn fra Bahnhof Zoo er nu alle døde. Ofre for heroinen. Kun Christiane F. overlevede.

Tilbage i studiet.

ENE

Rører denne film Dem/dig ikke længere?

CHARLOTTE

Nej nej nu ... der er det hele allerede så længe siden. Så siger man selvfølgelig, kunne vi have gjort det hele anderledes. Ja, for så ville jeg have gjort meget ... Ja, men sådan er det jo altid, og på et eller andet tidspunkt siger man: Ja, ja, det er jo allerede så længe siden ... Der er selvfølgelig et par ting, man gerne ville have gjort anderledes.

ENE

Netop det har vi også forsøgt at efterspore. Dine venner, fra dengang, de er – så vidt vi i hvert fald ved – alle sammen døde. Sandsynligvis alle sammen mere eller mindre af følgerne af stofmisbruget, eller allerede dengang direkte af heroinen. De/Du er den eneste, der har overlevet. Har De/du nogensinde spurgt Dem/dig selv, hvorfor netop De/du har overlevet?

Længere pause.

CHARLOTTE

Hmmm ... tjiii ... Næh, ja, jeg tror, det var, det er jo altid ... aner det ikke. Der er jo altid nogen, der bliver tilbage. Altså det er jo ikke alle, det kan ... Enhver har ligesom sin særlige modstandskraft. Og ... Tja, jeg vil nok sige ... vi havde jo ... i 70'erne, når man nu ser alle de der gamle tv-serier, Gerningsstedet og den slags ... gaderne er helt anderledes, der er meget mindre trafik, der er meget færre ... Der var mange gamle mennesker i Berlin dengang, og Muren, Vestberlin ... der var en meget uvenlig, kold atmosfære. Og de gamle kunne ikke rigtig komme overens med de unge. "De er allesammen så frække, og hvad har de overhovedet tænkt sig." Og man så bare apokalypsen overalt ... og som ungt menneske kunne man enten gå med sin far hen på værtshuset på hjørnet eller også netop prøve noget helt andet. Og der var nærmest kun de der efterladenskaber fra 68'erne, der ligesom havde banet vejen en lille smule. Men alle de muligheder, de unge har nu om dage, de fandtes ikke dengang. Der var kun nogle ganske få ting, ungdomsklubben ... og jeg tror, at hvis jeg nu i dag var akkurat lige så gammel, som jeg var dengang, så ville jeg højst sandsynligt forsøge at finde en helt anden omgangskreds. Men dengang var der ... man ville jo heller ikke være småborgerlig, man ville jo også ligesom lidt ud af alt det der ...

ENE

Være cool.

CHARLOTTE

Være cool. Præcis. Og så var der bare ikke andre muligheder. Men nu om dage ...

ENE

Men det forklarer stadig ikke, hvorfor netop De/du overlevede.

CHARLOTTE

Altså ... jeg ved ikke ... når det kom til stykket, tog jeg slet ikke så mange stoffer ... ikke så mange som mine, eller som andre faktisk tog. Fordi, at gå planken helt ud, altså gå helt ned, med sovetabletter og den slags oveni ... jeg mener, hvem dør ene og alene af heroin?

Manuskriptet til forestillingen *Christiane F. - Vi børn fra Bahnhof Zoo* / I morgen er det slut er skrevet af Patrick Wengenroth og bearbejdet til den danske sceneversion af instruktør Anders Lundorff i Madame Nielsens oversættelse.

Tv-klippet med Christiane F. i det tyske talkshow "Mennesker hos Maischberger" kan ses på YouTube: www.youtube.com/watch?v=i_4HcxDPVw0

SPØRGSMÅL

Hvordan fremstår den virkelige Christiane i forhold til den Christiane, som I har mødt i bogen, på film eller i teaterstykket?

Er det nogle af hendes svar, der overrasker jer? Hvorfor?

Er Christiane F. en heltinde eller et offer? Eller noget helt tredje?

BØRNEPROSTITUTION / SUGARDATING

Christiane F. må skaffe penge til sit voksende misbrug som gade prostitueret. I Danmark må du ikke købe sex af nogen, der er under 18 år. Samtidig er det ikke forbudt for børn og unge at bytte seksuelle ydelser for gaver, tjenester eller penge. Fænomenet kender vi som sugardating.

Ifølge Wikipedia er sugardating "et aldersmæssigt, erfaringsmæssigt og dermed ofte økonomisk ulige seksuelt forhold, hvor en ældre person, enten sugardad (mand) eller sugarmama (kvinde), finder sammen med en yngre partner, enten sugarbabe (kvinde) eller boytoy (mand).

I tillæg til aldersforskellen i forholdet er sugardating karakteriseret ved en betydelig forskel i parternes økonomiske formåen, og at denne forskel langt hen ad vejen er det, som binder forholdet sammen. Sugardating er en kontroversiel form for parforhold, idet kritikere anser det for at være en form for prostitution"

(kilde: Wikipedia, da.wikipedia.org/wiki/Sugardating).

Socialstyrelsen har lavet en informationsvideo, som kan give perspektiv på unges sugardating og gråzoneprostitution.

Filmen "**Ung, sugardating og prostitution**" er tilgængelig på Socialstyrelsens YouTube-kanal: www.youtube.com/watch?v=WQ2Q3M0Qpyw

SPØRGSMÅL

Er der forskel på sugardating og prostitution?

Kan der være følelser forbundet med sugardating?

Er der følelser forbundet med prostitution eller er det bare en ydelse, man køber?

Har du nogensinde gjort en tjeneste eller ydelse for penge, hvor du følte, at det var forkert?

PERSPEKTIV

Filmen Lilja 4-ever

16-årige Lilja lever for lud og koldt vand i det tidligere Sovjetunionen, men hendes lykke synes gjort, da hun møder Andrej, som tilbyder at tage hende med til Sverige. Men Andrej er kun led i et en menneskesmuglerkæde, der sælger unge piger til prostitution. Lijas skæbne er anderledes end Christianes, men begge har de det til fælles, at de søger det, som de ikke har: Et liv, der er bedre end det, de har. Og jagten fører dem på afveje.

Lilja 4-ever er instrueret af svenske Lukas Moodyson, der også har stået bag ungdomsfilmene *Fucking Åmål*, som er blevet dramatiseret på Teater Vestvolden i samarbejde med teatret HiLS DIN MOR.

Lilja 4-ever kan ses gratis på Filmstriben: fjernleje.filmstriben.dk/film/9000004769/lilja-4-ever

Dokumentar om en sugardater

Gina Jaqueline – en sugardaters fortælling er en dansk dokumentar fra 2017 om Gina, der dater rige mænd, og de sørger for, at hun ikke mangler noget.

Gina er 26 år og bor i en lille lejlighed i Københavns Nordvestkvarter, men når hun ser sin favorit-sugardaddy 'Advokaten' skal de ud at spise fint og så på hotel, hvor champagne og en kingsize-seng venter. Sådan er det søde liv for hende. Men hvordan forklarer man, at man dater for at få dyre gaver og blive forkælet med luksus?

DR3 har fulgt **Gina** i ni måneder og dokumentaren kan ses på DR: www.dr.dk/drtv/episode/gina-jaqueline--en-sugardaters-fortaeling_51110

FORESTILLINGSANALYSE

Første indtryk af forestillingen

- Hvad havde du forventet?
- Hvordan reagerede du?
- Hvordan reagerede det øvrige publikum?
- Hvad var det bedste øjeblik?
- Hvilke scener kunne du bedst lide?
- Hvilke billeder fra forestillingen kan du stadig huske?

Forestillingens tematiske sammenhænge

Handling:

- Hvad handler forestillingen om?

Plot:

- Hvad er historiens plot/konflikt?

Tematikker:

- Hvilke temaer bliver belyst i forestillingen?
- Beskrivelse af forestillingen

Genre:

- Hvordan kan spillestilen karakteriseres? (naturalistisk skuespil, cirkusagtig, mimisk, ballet, pantomime, danse- præget/kropsligt)
- Hvordan foregik rolleskiftene?
- Hvordan spillede de i forhold til hinanden?
- Hvordan var deres kropssprog, stemmebrug, gestik (arm- og håndbevægelser) og mimik (ansigtsbevægelser)?
- Hvilke skuespillere synes du var gode? Hvorfor?

Scenografi:

- Hvordan ser scenografien ud?
- Hvordan ser scenen ud?
- Hvordan er rummet indrettet? (farver, materialer, ting på scenen, kostumer).
- Hvorfor tror du, at scenografen har valgt at lave scenografien lige præcis sådan?
- Hvad vil han gerne vise?

Lys:

- Hvordan ser lyset ud? Hvordan bruges lyset?
- Hvilke forskellige stemninger er lyset med til at skabe?

Lyd:

- Hvilke lyde er der brugt i forestillingen? (tale, musik, effektlyde etc.).
- Hvilken stemning er lydene med til at skabe?

Forestillingens samfundsrelevans

Perspektivering:

- Hvordan kan forestillingen spejles i forhold til det samfund, vi lever i?

Nødvendighed:

- Hvorfor tror du, at Teater Vestvolden har valgt at lave forestillingen?

Budskab:

- Hvad fik forestillingen dig til at tænke over?
- Hvilken mening/budskab får du ud af forestillingen?

PRAKTISKE OPLYSNINGER

VEJVISER

Bus 1A (mod Avedøre) fra København til Hvidovre hospital kollegiet, hvor der er 400 meter til teatret. Man kan selvfølgelig også komme i og teatret har egen parkeringsplads med plads til skolebusser om det skulle være aktuelt.

Følgende busser kører alle til teatret:

1A (mod Avedøre), bus 22, 65E, 161, 200S kører alle til Avedørehavnevej.

Det tager ca. 30 min. med bus 1A fra Kongens Nytorv og ca. 8 min at gå fra Hvidovre Rådhus.

UNDERVISNINGSMATERIALER

Undervisningsmateriale til Teater Vestvoldens forestillinger kan downloades gratis på teatervestvolden.dk.

FAKTA

BILLETRESERVERING

www.teatervestvolden.dk
Mail: post@teatervestvolden.dk
Telefon: 36772300
(hverdage kl. 10-15)

Teater Vestvolden
Høvedstensvej 49
2650 Hvidovre

Billetter 40 kr.

Er I min. 6 unge under 25 år, der går i teatret sammen, kan I købe billetter til 40 kr. pr. stk.

Den såkaldte T40-ordning henvender sig til skoler og uddannelsessteder med unge under 25. Kort og godt betyder T40, at en billet til Teater Vestolden kun koster 40 kr. per elev i en klasse med min. seks personer under 25 år!